

Ürgset kunsti teenides

Riiulid on täis vaase, tasse, taldrikuid, küünlajalgu, kannusid, kappasid, terveid serviise.

Kas jõuakski üles lugeda kõiki esemeid, mis meid Pärnus Tallinna mnt 12 asuvas punastest tellistest hoones vastu võtavad. Siin töötab keraamik – Eddi Leet.

Pärast keskkooli lõpetamist asus noormees õppima Tallinna Polütehnilisse Instituuti laia profiiliga masinaehitusseadmete erialale. Ta lõpetas selle kooli, kuid päevagi omandatud ametis ei töötanud. Tema loengukonspektid olid täis karikatuure ja inimese anatoomiat kujutavaid joonistusi.

Tudengina huvitus Eddi heraldikast, koos sõpradega vooliti savist vappe ja kujakesi. Põletusahju need küll ei jõudnud, kuid sõrm ürgsele kunstialale – keraamikale – oli antud.

1992. aastal läks kunsti-huviline noormees tööle Pärnu keraamikatehasesse. Ent Eddi otsis oma väljundit, tunnetades, et isetegemise soov on liiga tugev ning ta ei saa jääda päevast päeva masstoodangut valmistama.

ÜHE TEE ALGUS

Teades ja toetades poja huviala, leidis Eddi ema 1995. aastal ajalehest teate, et Põhja-Jamaade Instituut võtab noori õppima. Nii sattuski Eddi Norrasse keraamiku juurde, kes viljeles kristallglasuuri. See köitis jäägitult ja juba aasta pärast asutas ta oma potitehase.

TPI-s omandatud erialast oli nüüd kasu: Eddi tegi ise joonised potikedrale ning ka põletusahju ehitamisel kulusid ülikooliteadmised marjaks ära.

“Teinekord tuleb pöörduda lisaks kedrale ka tainarulli poole,” möönab meister. Nende kahe truu abiliseaga valmibki toodang, ehkki ajapikku on juurde tulnud ka

Keraamik Eddi Leet oma potitehases Pärnus.

tänapäevaseid moodsamaid instrumente.

HEA MATERJAL ON EDU ALUS

Eddi keraamikaloomingu edu alus on omanäolisus, kaunis ja lihtne vorm ning kõige pandiks õige ja kvaliteetne materjal. Põhiliselt kasutab meister oma töös Saksamaalt pärit kivisavi, portselani hangib peamiselt Inglismaalt, USA-st, Prantsusmaalt ja isegi kaugest Austraaliast. Igapäevamaterjali saab Eddi Soomest, kuid eksklusiivsema toodangu jaoks eelistab Saksamaad.

“Alustasin sinise glasuuri-ga, mis tundus esiti uudne ja veidi võõraski, kuid hakkas peagi hullupööra meeldima,” nendib meister. “Nõudlus sinise järele oli aastaid suur, koobaloksiidi kulus palju. Kolm-neli aastat tagasi hakkasin katsetama rohelistega.

Glasuuride juures kasutatakse ka rauda, kulda, mangani. Mõte käis juba pikalt ees ning tuli tahtmine teha punast glasuuri. Selleks kulus palju aastaid, unetuid öid. Tuli lugeda kirjandust ja uurida teistelt, kuid tulemuse ni viisid oma katsetused. Glasuuride tingimus on, et need ei sisaldaks mürgiseid aineid.”

KÜPSEVAD KÕRGKUUMUSES

Riiulitel seisab hulk tooresemeid – esimene kuivamine käib õhu käes. Kui tumehall savi muutub valgeks, lähevad asjad põletusahju. Põletamisel eristatakse madal- ja kõrgkuumust. Madalkuumuses, 900–1150 kraadi juures töödeldud esemed muudetakse vettpidavaks glasuurimisega, kuni 1380-kraadises kõrgkuumuses viibinud nõud peavad vett glasuuri-

matagi. Eddi kasutab enamasti kõrgkuumust.

Oma tooted loob Eddi ise. “Kui serviisid kokku panna, siis peab kõigil esemetel olema üks joon, et tekiks tervik,” sõnab mees. Paljud söögikohad on tellinud Eddilt endale serviisid. Need nõud kannatavad nii nõudepesumasina kui mikrolaineahju ning mis peamine – on erilised ja kordumatud.

Mehe kunsti hindavad nii abikaasa kui lapsed: kodus eelistatakse süüa-juua perisa tehtud serviisidest. Tähtpäevadel üllatatakse oma keraamikaga ka häid sõpru ja tuttavaid.

ÕPETAB MISSIOONITUNDEST

Tore on seegi, et Eddi Leet ei ole mees, kes oma oskusi kiivalt endale hoiaks. Tema käe alt on tulnud lühikese ajaga tublisid keraamikuid,

SIRJE KARI